

Malika MURTALIBOVA,
Astraxan davlat texnika universiteti Toshkent viloyati filiali Asistenti
E-mail: malikarose@inbox.ru

TDSHU, s.f.d D.I.Madaminova taqrizi asosida

THE PLACE AND ROLE OF NATIONAL AND REGIONAL SECURITY IN THE GLOBALIZATION PROCESS

Annotation

This article reveals the essence of the concepts of regional and global security and their interrelationship with the category of national security. Due to the strengthening of external factors in the process of globalization, it is considered the basis for ensuring security in all forms and forms of politics. Also, the importance of the issue of security in the context of globalization, and the effectiveness of new approaches to security and policies conducted by states in this regard, as well as the analysis of existing threats, were conducted.

Key words: Security, region, globalization, regional security, international security, corruption.

МЕСТО И РОЛЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ И РЕГИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Аннотация

В данной статье раскрывается сущность понятий региональная и глобальная безопасность и их взаимосвязь с категорией национальной безопасности. В связи с усилением внешних факторов в процессе глобализации она считается основой обеспечения безопасности во всех формах и формах политики. Также была проведена важность вопроса безопасности в условиях глобализации, эффективность новых подходов к безопасности и политики, проводимой государствами в этом направлении, а также анализ существующих угроз.

Ключевые слова: Безопасность, регион, глобализация, региональная безопасность, международная безопасность, коррупция.

GLOBALLASHUV JARAYONIDA MILLIY VA MINTAQAVIY XAVFSIZLIK O'RNI VA ROLI

Анотасија

Mazkur maqolada mintaqaviy va global xavfsizlik tushunchalarining mohiyati hamda ularning milliy xavfsizlik kategoriyasi bilan o'zaro aloqadorligi ochib berilgan. Globallashuv jarayonida tashqi omillarning kuchayishi oqibatida siyosatning barcha shakllarida va ko'rinishlarida xavfsizlikni ta'minlashga asos bo'lib hisoblanadi. Shuningdek, globallashuv sharoitida xavfsizlik masalasining nechog'li muhim ahamiyat kasb etib borayotgani va bu borada davlatlar tomonidan yuritilayotgan siyosat hamda xavfsizlikka oid yangi yondashuvlarning samaradorligi va mavjud tahdidlar tahlili o'tkazilgan.

Kalit so'zlar: Xavfsizlik, mintaq, globallashuv, mintaqaviy xavfsizlik, xalqaro xavfsizlik, korrupsiya.

Kirish. Eng keng ma'noda xavfsizlik – asosiy qadriyatlarga tahdidlardan himoya qilish holatidir. Dunyoning o'zaro mustahkamligini o'sishi munosabati bilan mazkur xavfsizlik muammosi mintaqaviy va xalqaro doirasida yanada rivojlanib bormoqda. Global rivojlanish jarayonida milliy manfaatlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan va davlat qudrati xalqaro vaziyatga ta'sir ko'rsatishi davlatning harbiy kuchidan tashqari iqtisodiy va ekologik tarkiblarni ham o'z ichiga oladi.

Xavfsizlik shaxs, jamiyat va davlatlar bilan birgalikda azaliy faoliyat yuritib kelayotgan o'ziga xos hodisadir. Insoniyat o'z taraqqiyoti mobaynida urushlar, terroristik hurujlar, odam savdosi kabi muammolar bilan ro'baro' bo'lib kelgan. Ma'lumki, xavfsizlik deganda, odatda hayotiy muhim qadriyatlarining tahdidlardan himoyalanganlik holati tushuniladi. Xalqaro munosabatlarda o'zaro bog'liqlikning tobora mustahkamlanib borishi sharoitida mintaqaviy va xalqaro darajadagi xavfsizlik muammosi yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayni paytda, davlatlarning jahon siyosatiga bo'lgan ta'sirchanligini oshirishda nafaqat harbiy, balki iqtisodiy va ekologik omillar yetakchi rol o'ynayotgani hech birimiz uchun sir emas. Fan va texnikaning jadal sur'atlarda rivoj topishi sharoitida xavfsizlik muammolari mohiyatini anglashda yangicha yondashuvlarni ilgari surish muhim hayotiy zaruratga aylanib bormoqda. Zotan, so'nggi yillarda xavfsizlik va mudofaa sohasida nodavlat aktorlarning mavqei ham tobora ortib bormoqda.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Xavfsizlik masalasi o'z dolzarbligiga ko'ra, ilmiy tadqiqotlar doirasidan muhim o'rin egallab kelmoqda. Xususan, Samantha Kostanzo Karletonning fikricha, "Xavfsizlikka oid tadqiqotlardan ko'zlangan maqsad texnogen va tabiiy ofatlar, shuningdek xavfsizlikka tahdid

solvuchi ko'lamli tahdidlarni aniqlash va tahlil qilishdan iborat bo'lgan faoliyat turidir"[1].

Olimlarning yana bir guruhi xavfsizlikka oid tadqiqotlarni xalqaro munosabatlarning uyushgan jinoyatchilik, harbiy mojarolar, milliy va xalqaro xavfsizlikni o'rganuvchi sohalaridan biri sifatida e'tirof etadilar. Jumladan, Daria Blinovaning fikricha, "Xavfsizlikka oid tadqiqotlar o'z ichiga xalqaro munosabatlar, geografiya, kriminologiya va harbiy tadqiqotlarni birlashtira olgan akademik fandır. U davlat suvereniteti va hududiy yaxlitligi, shuningdek, fuqarolar xavfsizligiga, ya'ni bir so'z bilan aytganda, milliy xavfsizlikka qarshi tahdidlar yuzaga kelgan sharoitda, mavjud davlatlarning mudofaa imkoniyatlarini o'rganuvchi sohadir[2]. Yuqorida ilgari surilgan qarashlar zamirida xavfsizlikka oid tadqiqotlarni tizimla ravishda tashkil etish va bu borada zamonaviy texnologiyalar imkoniyatidan keng foydalanish zarurati ko'zga tashlanmoqda. Zero, xavfsizlik muammosini yagona organ sifatida yaxlit tarzda o'rganish muhim. Shu boisdan, xavfsizlikka oid tadqiqotlar xususida so'z borar ekan, xavfsizlik nazariyalarni ishlab chiqishda faol ishtirok etib kelayotgan maktablarning ilmiy asoslangan g'oyalarini o'rganish hayotiy muhim vazifalardan biri hisoblanadi[3].

Tadqiqot metodologiyasi. Davlatlararo munosabatlarning barqaror rivojiga o'z ta'sirini ko'rsatayotgan xavfsizlik muammolari, o'z ortidan ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy xarakterdagi keskinlikning avj olishi hamda xom ashyo resurslariga bo'lgan taqchillikning ortib borishiga sabab bo'lmoqda. Shu boisdan, xavfsizlik muammolarini o'rganish va tahlil qilish masalasi hamisha dolzarb ahamiyat kasb etib kelgan.

Bu esa, o'z navbatida milliy, mintaqaviy va xalqaro miqyosdagi xavfsizlik muammolarini tizimli tarzda o'rganish va boshqarish imkonini beruvchi bir qator tahliliy va tadqiqot markazlarining paydo bo'lishiga imkon yaratdi. "Sovuq urush"

yillariga qadar bo'lgan davrda o'tkazilgan xavfsizlikka oid tadqiqotlarda milliy xavfsizlik, suverenitet va xalqaro munosabatlarga tahdid soluvchi omillarga alohida e'tibor qaratilgan. Bunda tadqiqotlardan ko'zlangan maqsad, xalqaro munosabatlarni tartibga solishdan iborat bo'lib, asosiy urg'u "Kimning xavfsizligi?", "Xavfsizlikni kim ta'minlaydi?" va "Xavfsizlikka tahdid soluvchi omillar nimalardan iborat?" kabi savollarga javob topishga qaratilgan.

Tahlil va natijalar. Ikkinchi jahon urushi yakun topishi hamda jahon siyosatida ikki qutbli olamning paydo bo'lishi zamirida xavfsizlik masalalarining zamonaviy talqini paydo bo'la boshladi. Endilikda "xavfsizlik" va "suverenitet" bir-birini to'ldiruvchi tushunchalarga aylantirildi. Mazkur tushunchalar xalqaro munosabatlarning kelgusi taqdirini belgilab berdi desak xato bo'lmaydi. Buni 1947 yilda Amerikaning Milliy xavfsizlik to'g'risidagi qonunning qabul qilinishi, Milliy xavfsizlik agentligi (NSA) hamda Markaziy razvedka boshqarmasi (CIA)ning tashkil etilishi kabilar misolida ko'rish mumkin. So'nggi yillarda sodir bo'layotgan voqe'liklar ta'sirida dunyoning ko'plab davlatlari tomonidan terrorizm va kiberxavfsizlikka qarshi kurashga katta sarmoya kiritilayotganini ko'rsatmoqda. Xavfsizlik tadqiqotlari xalqaro munosabatlarning muhim tarmoqlaridan biri sifatida realistlik, idealistik, marksistik va feministik qarashlar zamirida rivojlantirilgan. Ammo, biz tadqiqot ishimiz doirasida xavfsizlikni tadqiq etish nazariyalariga tayangan uch asosiy maktabni ajratib ko'rsatishni maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz, bular:

1. Kopengagen xavfsizlik maktabi.
2. Uels xavfsizlik maktabi.
3. Parij xavfsizlik maktabi.

Kopengagen xavfsizlik maktabi. Kopengagen xavfsizlik nazariyasiga 1985 yilda asos solingan. Bugungi kunda Kopengagen xavfsizlik tadqiqotlari maktabi tomonidan tinchlik va xavfsizlikka oid ko'p tarmoqli tadqiqotlar qo'llab-quvvatlanib kelmoqda. Kopengagen xavfsizlik maktabi xavfsizlik va mudofaa masalalariga doir yangicha qarashlarning shakllanishiga xizmat qilgan holda, xavfsizlikka oid an'anaviy paradigmani real va konstruktiv yondashuvga aylanta oldi.

Kopengagen xavfsizlik maktabi ilmi-fan ravnaqiga qo'shgan munosib hissasi "sekyuritizatsiya" va "de-sekyuritizatsiya" nazariyalarini shakllantirganligi bilan belgilanadi. Ole Veyver mazkur nazariyaning asosiy tarafdorlaridan biridir. Bundan tashqari, B. Byuzan, Uiver va De Uaydlarning qalamiga mansub bo'lgan "Xavfsizlik: yangi asos tahlili" nomli asarda ham mazkur nazariyaga alohida to'xtalib o'tilgan. Kopengagen xavfsizlik maktabi dastlab, o'z tadqiqotlari doirasida xalqaro xavfsizlikni ta'minlash va bu borada mudofaa masalasiga alohida e'tibor qaratishni lozim topganlar. Ular davlatlar o'rtasida yuzaga keluvchi harbiy to'qnashuvlar va ularga qarshi kurash borasidagi davlat imkoniyatlarini va tahdidlar ko'lamini o'rganishga e'tibor qaratganlar.

1990-yillarga kelib, Kopengagen xavfsizlik maktabining ilmiy-tadqiqot yo'nalishida muayyan o'zgarishlar ro'y berdi. Endilikda, ular xavfsizlik masalalari doirasida inson, atrof-muhit, ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy sohalarini qamrab olishni maqsad qildilar. Shunga ko'ra, sekyuritizatsiya nazariyasining o'zagi besh muhim yo'nalishdan iborat qilib belgilandi va u xavfsizlikka oid

1-jadval

Kopengagen va Parij xavfsizlik maktablari sekyuritizatsiya modellarining qiyosiy tahlili.

Tahlil mezonlari	Klassik/diskursiv sekyuritizatsiya modeli (Kopengagen maktabi)	exnokratik/diffuziv sekyuritizatsiya modeli (Parij maktabi)
Modelning nazariy-falsafiy asoslari	Klassik/diskursiv sekyuritizatsiya modeli (Kopengagen maktabi) J.Ostinning nutq aktlari nazariyasi;	M.Fukoning siyosiy falsafasi; P. Burdzening siyosiy sosiologiyasi
Epistemologik jihatlar (nima o'rganiladi?)	Diskursiv amaliyotlar, nutq bilan bog'liq harakatlar	amaliyotlar
Uslubiy jihatlar (qanday o'rganiladi?)	Aksariyat hollarda matnning diskursiv tahlili asosida	Siyosiy sosiologiya usullari: intervyular, sosiologik aralashuvlar va hokazo.
Ontologik jihatlar (sekyuritizatsiya nima?)	Siyosiy lashirishning ekstremal shakli ("favqulodda" siyosiy o'lov)	Siyosiy texnologiya ("kundalik" siyosiy o'lov)
Me'yoriy jihatlar (xavfsizlik me'yoriy baholanishi / ekspertning o'rni)	X. Arendtning siyosiy falsafasi Xavfsizlikning salbiy qiymati* / tahlilchi ekspert	Xavfsizlik salbiy mazmuni / siyosiy motivatsiyalashgan tanqidchi ekspert

multidisciplinar yondashuvga aylantirildi. Yondashuv tarafdorlari o'z tadqiqotlari doirasida xavfsizlik muammosini nisbatan keng doirada o'rganish zaruratini asoslashga urinib keldilar. Bu borada to'xtalib, B. Byuzan shunday deydi "Xavfsizlikni kuchaytirish va omon qolish uchun nisbatan ko'proq kuch sarflash talab etiladi"[4]. Shu o'rinda, sekyuritizatsiya nazariyasining asosiy tarkibiy qismlari xususida to'xtalib o'tamiz. Skott Nikolas Romanyuk sekyuritizatsiyani uch asosiy bosqichdan iborat deb hisoblaydi:

1. "Nutq akti" nomi bilan yuritiluvchi ekzistensial tahdidning vujudga kelishi.
2. Referent tomonidan ob'ektni ekzistensial tahdidan himoyalash maqsadida maxsus/favqulodda harakatlarning amalga oshirilishi.
3. Nutq aktining bir yoki bir necha auditoriya tomonidan qabul qilinishi[5].

Xavfsizlik masalalarini o'rganish borasida bir qator yutuqlarga erishilganiga qaramay, Kopengagen xavfsizlik maktabi faoliyati yuzasidan bir qator tanqidiy fikrlar ham ilgari suriladi. Xususan, Lene Xansen tomonidan bildirilgan fikrga ko'ra, "Kopengagen xavfsizlik maktabi tomonidan ilgari surilgan g'oyalarning aksariyat qismi mavhum qarashlarga asoslangan bo'lib, unga ko'ra xavfning muqarraligi va xavflardan holi bo'lishlik bilan bog'liq masalalarni o'zaro farqlash mushkuldir"[6]. Does esa, sekyuritizatsiya nazariyasi cheklangani bois, u real hayotimizda mavjud bo'lgan xavfsizlik muammolarini to'laqonli bartaraf qilish imkoniga ega emasligini ta'kidlaydi[7]. Bir so'z bilan aytganda, sekyuritizatsiya nazariyasi xavfsizlikka tahdidlarni to'laqonli anglash imkonini bermaydi. Mavjud tanqidlarga qaramay, aynan Kopengagen maktabi xavfsizlik tushunchasini ilmiy jihatdan asoslash hamda uni fanlararo yondashuv asosida universal tarzda talqin qilish imkonini berdi, desak xato bo'lmaydi.

Kopengagen maktabi vakillaridan farqli o'laroq, Parij maktabi asoschilari D.Bigo va J.Gyuysmanslar sekyuritizatsiyani nutq akti hamda siyosatning diskursiv maydoni bilan o'zaro bog'lamaydilar. Ular siyosiy sosiologiyaga tayangan holda, kundalik faoliyati xavfsizlik muammolari bilan chambarchas bo'lgan mutaxassis olimlarining tahdidlar borasidagi qarashlarining shakllanish jarayonini o'rganadilar. Natijada, sekyuritizatsiya diskursiv amaliyot (Kopengagen maktabi misolida) yoki tabiiy ehtiyoj (an'anaviy yondashuvlar taklif qilishi mumkin) sifatida emas, balki jamoaviy qo'rquvni boshqarish va siyosiy hayotni tartibga soluvchi siyosiy texnologiya sifatida maydonga chiqadi. Parij maktabi namoyandalari bosqichma-bosqich tarzda "do'st/dushman" munosabatlariga asoslangan an'anaviy sekyuritizatsiya nazariyasining sifat jihatidan yangi modelni yaratish ustida bosh qotirmoqlar. Sekyuritizatsiyaning "diffuziya" texnologiyasi favqulodda choralar ko'rish hamda kundalik siyosat doirasidan tashqariga chiqishni anglatmaydi. Aksincha, bunda an'anaviy siyosat uning muhim tarkibiy qismi hisoblanib, bevosita tahdidlarni boshqarish xavflarni boshqarish bilan shug'ullanadi. Quyida Kopengagen va Parij maktablari tomonidan ishlab chiqilgan sekyuritizatsiya modellarining qiyosiy tahlili keltirilgan (1-jadval).

* bunda "ijobiy" va "salbiy" kabi ma'nolarda quyidagilarni anglash mumkin: xavfsizlikning jamoat manfaatlariga xizmat qiluvchi yoki aksincha nomaqbul va zararli hodisa sifatida baholanaishi.

Uels xavfsizlik maktabi. Uels xavfsizlik maktabi feminizm, postpozitivizm va Uels tafakkur maktabining o'zaro birlashuvi natijasida vujudga kelgan. Maktabning xavfsizlik nazariyasiga qo'shgan munosib hissi, uning fanga "emansipasiya realizmi" tushunchasini olib kirgani bilan belgilanadi. Uning asosiy namoyandalari orasida Ken But, Richard Vayn Jons va Endryu Linkleyterlarni uchratish mumkin. Ular shaxsning erkinligiga to'siqinlik qiluvchi omillarni ijtimoiy transformasiya asosida o'rgangan holda, ijtimoiy nazariyani kengaytirishga uringanlar. Olimlarning fikricha, "xavfsizlik - bu emansipasiya"[8] va "emansipasiya - bu xavfsizlik"dir. Zero, mavjud qarashlarga ko'ra, kishilar xavfsiz bo'lgandagina, emansipasiya cheklovlaridan ham ozod bo'lishlari mumkin. Uels xavfsizlik maktabi talqiniga ko'ra, xavfsizlikka oid muammolarni bartaraf etishda shaxs, jamiyat va davlatlarning ishtiroki birdek ta'minlanishi va bu borada ayollarning o'rniga ham alohida e'tibor qaratilishi talab etiladi. Bir so'z bilan aytganda, xavfsizlik masalalarini umummilliy manfaat sifatida kun tartibiga qo'yish orqaligina uni samarali boshqarish mumkinligi e'tirof etiladi. Emansipasiyaning konseptual asoslarini belgilab bergan ingliz olimi Ken But kishilarni himoya qilishning eng samarali vositasi, ularning erkinligi yo'lidagi mavjud to'siqlarni bartaraf etishdan iborat ekanligini aytdi[9]. Ali Diskayaning fikricha, "Uelslik nazariyotchil olimlar tomonidan taqdim etilgan mazkur konsepsiya qarshilik strategiyasi va taktikasini qayta shakllantirish, jamiyat ravnaqini ta'minlash, qashshoqlik va zo'rvonlikka qarshi kurash, atrof-muhitni himoya qilish borasida insoniyatga umid bag'ishlagan holda, xalqaro munosabatlarni qayta qurish imkonini beradi"[10]. Olim, Uels xavfsizlik nazariyasi asosida tom ma'nodagi xavfsizlikka erishishda emansipasiya jarayoniga to'laonliq bog'liq bo'lish talab etilishini ham ta'kidlaydi.

Xulosa va takliflar. Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, milliy va mintaqaviy xavfsizlik masalalari zamonaviy

boshqaruvning muhim elementlari hisoblanadi. Xavfsizlikni ta'minlashdan ko'zlangan maqsad, avvalo davlat va uning hududini mavjud tahdid va xatarlardan himoya qilish, barqarorlikni ta'minlash, milliy manfaatlarni himoya qilish hamda aholi farovonligini oshirishdan iborat. Ammo, bu borada terrorizm, davlatlararo nizolar va kiberhuruj kabilardan iborat tahdidlar to'siq bo'lib xizmat qilishi tabiiy. Shunga ko'ra, bugungi kunda davlatlar oldida qonun ustuvorligini ta'minlash, huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatini muvofiqlashtirish, harbiy salohiyatni oshirib borish hamda diplomatik vositalarga tayangan holda, xalqaro hamkorlikni mustahkamlash kabi ustuvor vazifalarning qo'yilishi muhim sanaladi. Yuqorida nomlari keltirilgan Kopengagen, Uels va Parij kabi xavfsizlik maktablari o'ziga xos tarzda fan taraqqiyotiga munosib hissa qo'shgan. Yuqorida ta'kidlanganidek, Kopengagen xavfsizlik maktabining bosh g'oyasi "sekyuritizasiya" va "de-sekyuritizasiya" nazariyasidan iborat bo'lsa, "emansipasiya" nazariyasi Uels xavfsizlik maktabining markaziy qismidan joy egallagan. Parij / Ontologik xavfsizlik maktabi tomonidan esa, xavfsizlik masalalarini o'rganishda "ko'p tarmoqli" yondashuvga tayanilgan. Bu borada ular Kopengagen xavfsizligi maktabining "sekyuritizasiya" nazariyasini qo'llab-quvvatlaganlar. Uels va Kopengagen xavfsizlik maktablarining qarashlaridan bir qator farqli jihatlar kuzatilgan bo'lsada, ular xavfsizlik muammolari bilan bog'liq tadqiqotlar ko'lamini kengaytirish yuzasidan yagona to'xtamga kelgan edilar. Zero, an'anaviy realistik yondashuvga ko'ra, zamonaviy xavfsizlik muammolarini, ularning ko'p qirrali ekanligini nuqtai nazaridan o'rganish samarali hisoblanmaydi. Yuqorida tilgan olingan xavfsizlik maktablarining har biri, xavfsizlikka oid tadqiqotlarning ravnaqiga munosib hissa qo'shgan bo'lsada, muayyan kamchilikdan holi emas. Shunday bo'lsada, mazkur qarashlar milliy, mintaqaviy va global xavfsizlik muammolarini tadqiq etishda, ularning o'rnini beqiyos ekanini ta'kidlash joiz bo'ladi. Binobarin, xavfsizlikni ta'minlash doimiy va murakkab jarayon sanalib, u doimiy asosda ilmiy izlanishlar olib borish, tahlillar o'tkazish hamda zaruriy va tezkor choratadbirlar ko'rishni taqozo etadi.

ADABIYOTLAR

1. Samantha Costanzo Carleton (2021) What Is Security Studies? // URL.: <https://graduate.northeastern.edu/resources/what-is-security-studies/>
2. Daria Blinova (2022) Security Studies // URL.: tudyqa.com/posts/security-science
3. Ndudi M. Nwabueze. Security theories: a critical analysis. // URL.: www.linkedin.com/pulse/security-theories-critical-analysis-ndudi-nwabueze (July 6, 2023)
4. B. Buzan, O. Weaver, J. de Wilde. Security: New Framework for Analysis. – London: Lynne Rienner, 1998.
5. M. McDonald. Securitization and the Construction of Security // In European Journal of International Relations. –December 2008. – Vol. - № 14. – PP. 4563-4587.
6. Mustafa Sezal. Origins of Differentiation in Critical Security Schools. – University of
7. Lene Hansen (2000), "The Little Mermaid's Silent Security Dilemma and the Absence of Gender in the Copenhagen School" in Journal of International Studies <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/03058298000290020501>
8. Эмансипация - зулм, карамлик ва хурофотдан халос бўлиш. Аёллар эмансипатсияси - жамоат жойлари, меҳнат муносабатлари ва оилавий ҳаётда аёллар тенг ҳуқуқлилигининг таъминлаш; эркак ва аёлларнинг тенг ҳуқуқлилиқка интилиши.
9. Ken Booth. Security and Emancipation // Review of International Studies. - Vol. 17. - № 4. - Cambridge University Press, 1991. - PP. 313-326.
10. Ali Diskaya. Towards a Critical Securitization Theory: The Copenhagen and Aberystwyth Schools of Security Studie. 2013 // URL.: <https://www.e-ir.info/2013/02/01/towards-a-critical-securitization-theory-the-copenhagen-and-aberystwyth-schools-of-securitystudies/>